kou bytu. Nikoli. Předpisem § 8 vl. nař. ze dne 21. ledna 1919, čís. 38 sb. z. a n., na něž se odvolací soud odvolal, dovolání se ani nezabývá, a nemá náhled jeho žádné opory v právních normách. Že nálezy úřadů nabývají účinnosti vůči súčastněným stranám teprve doručením, nebo jiným (ústním) sdělením ú ř e d n í m, je zásada, která hluboko založena jest v přirozenosti věci, i rozumí se dle přirozených zásad právních (§ 7 obč. zák.) proto i tam, kde by snad nebyla tak výslovně předepsána, jako tomu jest u rozsudků a usnesení soudních (§§ 416, 426 c. ř. s.). Není-li dopuštěno jiné (ústní) prohlášení úřední, předpokládá se doručení písemného nálezu. Tak také cit. § 8 vl. nař. Soukromé sdělení nestačí, neposkytuje záruky za pravost rozhodnutí a správnost jeho obsahu. Nemůže v tom tedy býti odporu se spisy, když odvolací soud soukromé sdělení pronajímatelkou nepokládal za řádné zpravení po rozumu cit. § 8. Dále prý odvolací soud nevzal zřetele na rozhodnutí Zemské politické správy v Praze ze dne 24. června 1919, dle kterého nález spol. bytového úřadu ze dne 10. června 1919, že se žádost žalobkyně za přestěhování do obvodu spol. bytového úřadu v Praze zamítá (dle dovolání, jež nesprávně cituje, »že se do své vilky nastěhovati nesmí«), byl zrušen. Avšak nehledě k tomu, že žalovaná se na rozhodnutí to neodvolávala a produkuje je teprv v dovolání, takže jest to nepřípustnou novotou (§ 504, odstavec druhý, 482 a 513 c. ř. s.), jest tato okolnost úplně nerozhodna. I kdyby byt žalovaného ve vile býval bytovým úřadem přímo žalobkyni poukázán (§ 12 cit. vl. nař.), neměla by tato práva do jeho bytu svémocně se nastěhovati, neboť jeho nájemní smlouva pokládá se dle § 7 odstavec prvý a § 8 odstavec druhý cit. nař. za zrušenou teprv uplynutím lhůty k vyklizení, která byla v rozhodnutí bytového úřadu, jímž byt zabrán byl, určena, účinnost tohoto rozhodnutí vůči žalovanému však nastati mohla teprv, jak shora ukázáno, úředním zpravením žalovaného o něm, takže nenastala, když k zpravení tomu nedošlo. Jak již prvý soudce podotkl, jednala žalobkyně svémocně po rozumu § 19 obč. zák., i byl žalovaný oprávněn nastěhování jí dle § 344 obč. zák. zameziti.

Čís. 705.

Cizí stát, jenž dobrovolně nepodrobil se tuzemské soudní pravomoci, nelze žalovati u tuzemských soudů. Ustanovení § 99 j. n. nelze se tu dovolávati.

(Rozh. ze dne 12. října 1920, R II 211/20.)

Žaloba, podaná u krajského soudu v Olomouci proti rakouskému železničnímu eráru pro nárok z obchodu uzavřeného dne 26. října 1918, byla usnesením p r v é h o s o u d u odmítnuta, ježto bylo vyhověno námitce žalované, že není zde uplatňovaných důvodů místní příslušnosti dle §§ 87 a), 88, odstavec druhý a 99 j. n. K rekursu žalující strany zrušil r e k u r s n í s o u d napadené usnesení a celé jemu předcházevší řízení jako zmatečné a žalobu odmítl. D ů v o d y: Je uznanou zásadou práva mezinárodního, že cizí stát nepodléhá tuzemskému soudnictví bez ohledu na to, zdali, vstupuje ve sporný právní poměr, jednal ve výkonu moci státní či jako podmět práva soukromého, leč by se jednalo o spory ve příčině nemovitostí, nebo že by se tuzemskému soudnictví dobrovolně po-

drobil. Uvedená zásada mezinárodního práva plyne jako důsledek ze vzájemné rovnoprávnosti a neodvislosti státu. Že žalovaný se tuzemskému soudnictví nepodrobil, vysvítá jasně ze stanoviska, jaké ve sporu zaujal. Dle toho, co shora uvedeno, nepatří spor, o nějž tu jde, na pořad práva. K přípustnosti pořadu práva dlužno dle § 240 odstavec třetí c. ř. s. přihlížeti v každém období sporu a bylo proto dle §§ 477, čís. 6, 478, odstavec prvý, 514 odstavec druhý c. ř. s. uznati jak shora uvedeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejvyšší soud přidává se zúplna ku stanovisku rekursního soudu, vedle něhož není pro tuto rozepři odůvodněna tuzemská soudní právomoc. Postupujíce v řízení soudním, mají soudové jakožto nositelé justiční výsosti svého státu právo, žádati na stranách procesuální poslušnost a vysloviti při porušení této povinnosti zákonné následky procesuální neposlušnosti. Vše to děje se za konečným cílem rozepře, jímž jest, by uplatňovanému nároku nebo právu dostalo se neodporovatelného formalisování a propůjčila se mu vykonatelnost. Základní podmínkou procesuální moci nařizovací, neodporovatelné formalisace práva nebo nároku a vykonatelnosti soudního nálezu jest procesuální nadřízenost soudu nad stranami a rubem věci posuzováno povinnost stran, by nařizovací moci, formalisaci nároku nebo práva a vykonatelnosti nálezu se podrobily. Vykonávaje soudy práva justiční výsosti osvědčuje stát svou svrchovanost státní. Tato však, pokud nejedná se o právní vztahy k částem tuzemského státního území, nepostihuje jiný stát jakožto samostatný, rovnocenný subjekt svrchovanosti téže jakosti a síly. Naproti jinému státu, jenž dobrovolně nepodrobil se tuzemské soudní právomoci, nelze použíti procesuální moci nařizovací aniž osvědčiti proti němu tuzemskou justiční výsost ve směrech shora naznačených. Jedná se tudíž jen ještě o to, zda žalovaný erár nepodrobil se dobrovolně tuzemské soudní právomoci. Právem dal rekursní soud k této otázce odpověď zápornou. Žalovaný erár bránil se v prvé řadě proti tomu, by spor v tuzemsku byl projednáván. O jaké důvody se žalovaná strana při tom opírala, jest lhostejno. Dosti na tom, že dala na jevo, že v tuzemsku nechce býti souzena. Poukazuje-li žalovaná strana k tomu, že procesní soud prvé stolice nemohl předvídati, zda žalovaná strana mlčky tuzemské soudní právomoci se nepodrobí, a že proto nemohl též žalobu a limine odmítnouti, dlužno k tomu odvětiti, že bylo na žalované straně, by, dříve než pustila se do sporu, prohlásila, že podrobuje se tuzemské soudní právomoci. Ježto se tak nestalo, byl procesní soud prvé stolice povinen, by zrušil dosavadní řízení a žalobu odmítl. Jest ovšem nesporno, že faktura obsahovala dodatek, naznačený v § 88 odstavec druhý j. n. Než v tom, že příjemce zboží nečinil snad zavčas námitky proti tomuto dodatku, nelze spatřovati podrobení se žalovaného pod tuzemskou soudní právomoc. Faktura byla vyhotovena krátce před státním převratem a došla-li v čase, míněném v § 88 odstavec druhý j. n., došla v době státního převratu. V této době zmatků a nejasnosti poměrů nelze tvrditi, že by žalovaný erár, jenž v tuto dobu se právě osamostatňoval, byl i jen si uvědomil, že, mlče k doložce na faktuře, podrobuje se právomoci státu cizího. Zcela nemíst-

ným jest posléze poukaz žalující firmy k ustanovení § 99 j. n. Teprve tehdy, kdyby zde bylo podřízenosti žalovaného eráru pod tuzemskou soudní právomoc, mohlo by vůbec býti otázkou, který z tuzemských soudů jest místně příslušným. Chtíti však nedostatek tuzemské soudní právomoci nahraditi důvodem místní příslušnosti, jest postupem obráceným a nepřijatelným.

Čís. 706.

Obecnou hodnotou po rozumu § 103, odstavec druhý, nesp. říz., jest prodejní hodnota, které za pozůstalostní věci podle jich stavu a jakosti lze v den zůstavitelova úmrtí na volném trhu docíliti, nikoli mimořádná cena, které lze docíliti jen vzhledem k užitku, který mohla by věc poskytnouti za zvláštních okolností nebo vzhledem ku zvláštním poměrům.

(Rozh. ze dne 12. října 1920, R II 283/20.)

Dědic podal stížnost do usnesení soudu pozůstalostního, jímž stanovena cena inventovaných věcí. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Se základním stanoviskem stěžovatele o významu »obecné hodnoty« pozůstalostních věcí (§ 103 nesp. říz.) nelze souhlasiti. Dle tohoto předpisu má soud pozůstalostní (sepisuje inventář) za přibrání znalců zjistiti »obecnou hodnotu« movitých věcí pozůstalostních. »Obecná hodnota« znamená tu — »prodejní cenu«, to, co v den úmrtí zůstavitele v jeho bydlišti za věci takového druhu obyčejně a vůbec se platívá (srovnej § 50 popl. zák. §§ 102, 103, 167, 196, 197, 267 nesp. říz., Ehrenzweig System str. 227) bez ohledu na nákupní cenu těchto předmětů. Soud si tu předkládá otázku: »kolik musilo se obyčejně v den zůstavitelova úmrtí platit za pozůstalostní věci, měly-li býti tak opatřeny, jak ty věci skutečně jsou.« Jen, kde zákon ohledně jistých věcí stanovil nejvyšší nebo směrné (úřední) ceny (§ 7 nař. ze dne 11. března 1918, čís. 94 ř. zák.), rozhodují tyto ceny. Zpravidla však dlužno přihlížeti k prodejovým poměrům, panujícím v den zůstavitelova úmrtí, bez ohledu na to, zdali tyto poměry jsou trvalého či jen pomíjejícího rázu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nelze sice přisvědčiti názoru rekursního soudu, že za »obecnou hodnotu« pozůstalosti sluší ve smyslu § 101 a § 103 nespor. říz. považovati vždy prodejnou cenu věcí do ní patřících a to podle prodejových poměrů, jaké jsou v den úmrtí zůstavitele bez ohledu na to, zdali tyto poměry jsou trvalého či jen pomíjejícího rázu. Stanoviť totiž § 305 obč. zák., že, cení-li se věc podle užitku, jejž dle času a místa obyčejně a vůbec vydává, jest tu cena »řádná a obyčejná«, kdežto, hledí-li se k zvláštním poměrům a k zvláštní zálibě, na nahodilých vlastnostech věci se zakládající, vzejde cena »mimořádná«. Již z tohoto ustanovení zákona vyplývá, že, mají-li zvláštní poměry na cenu neobyčejný vliv, sluší nahodilou prodejní cenu považovati za cenu mimořádnou a nutno tedy obecnou prodejní cenou vyrozumívati jen cenu, které lze docíliti v rozhodné době na volném trhu